1851.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 26 AUGUSTUS.

LEVERANCIE VAN TURF.

Gegadigden tot de leverancie van zeven honderd ton zuiver versche en zware BAGGELAAR TURF, ten behoeve van het provinciaal bestuur van Friesland, worden verzocht hunne Monsters, uit minstens *tien* turven bestaande, vrachtvrij te bezorgen aan het Gouvernementshuis te Leeuwarden, vóór den 6 September aanstaande, met opgave van den naasten prijs.

De leverancie heeft plaats op drie maanden crediet, en zal moeten zijn afgeloopen vóór den 6 October aanstaande.

De aannemer belast zich met het tijdelijk voorschot van alle op den opslag vallende onkosten.

Leeuwarden, *De Commissaris des Konings in de provincie Friesland*,
den 20 Augustus 1851. VAN PANHUIJS.

DE COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie *Friesland*, brengt, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden, dat op heden invorderbaar gesteld en tot dat einde afgezonden zijn de primitieve Patent-Kohieren over de dienst 1851/52, van de Gemeenten: *Oosterzee*, *Marrum*, *Jorwerd*, *Joure*, *Kollum*, *Burum*, *Blesdijke*, *Bolsward*, *Dockum*, *Akkerwoude*, *Westergeest*, *Lemmer*, *Oldetrijne* en *Workum*, en dat men tegen verkeerde of te hooge aanslagen, welke in voormelde Kohieren mogten bestaan of worden verondersteld, zich bij reclame, gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, zal kunnen voorzien, mits zij behoorlijk ingerigt, met bijvoeging van de vereischte bijlagen, binnen *drie* maanden na den dag van afkondiging der Kohieren, zij ingediend, des verkiezende bij den Controleur der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen, in de divisie van Contrôle, waarin de aanslag is geschied.

Den belanghebbenden wordt verder aangeraden op dezen termijn van indiening wel te letten, aangezien zij, bij overschrijding daarvan, door eigene schuld zouden hebben veroorzaakt, dat op hunne reclames geen acht konde worden geslagen.

Leeuwarden, *De Commissaris des Konings*,
den 21 Augustus 1851. VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 22 Augustus 1851, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	*f*	8,60.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood*	-	178,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood*	-	178,00.

Leeuwarden, *De Commissaris des Konings in de provincie Friesland*,
den 23 Augustus 1851. VAN PANHUIJS.

LONDEN, den 21 Augustus.

De Koninklijke commissie voor de tentoonstelling heeft, in eene eergisteren gehouden zitting, de sluiting op den 15 October bepaald, en zal zich des voormiddags van dien dag in het gebouw vereenigen, om het rapport der jury te ontvangen en afscheid van de buitenlandsche commissarissen te nemen. De inzenders van voorwerpen, de beoordeelaars en de speciale commissarissen uit andere landen en uit de verschillende deelen des rijks, benevens de leden en secretarissen der plaatselijke commités, zullen aldaar bijeen geroepen worden. Na den afloop der zitting wordt aan de inzenders gelegenheid tot het doen wegnemen hunner voorwerpen gegeven. De Koninklijke commissie zal niet alleen aan de door de jury aangewezen inzenders, maar ook aan de jury zelve, aan buiten- en binnenlandsche commissarissen en aan zoodanige personen, welke tot het wèl slagen der tentoonstelling medegewerkt hebben, verschillende medailles uitreiken. Of, zoo als voorgesteld is, het beloop der ontvangsten der twee laatste dagen, tot vergelding van de bemoeijingen der uitvoerende commissie en der plaatselijke commissien strekken zal, is nog onbeslist gebleven.

— De groote tentoonstelling is gisteren door 44,567, en heden tot 2 ure namiddag door 44,371 personen bezocht. De thermometer van Fahrenheit teekende heden binnen het gebouw 78 gr.

— Een onzer bladen deelt den volgenden brief uit Spanje mede betreffende vermakelijkheden, ten aanschouwe van het hof gegeven. Op den 25 der vorige maand was de circus van Aranjuez het tooneel van een voorval, hetwelk dat van het oude Rome ten tijde der Keizer waardiger zoude zijn geweest dan onze beschaafde 19de eeuw. Er had een gevecht plaats tusschen verscheiden wilde beesten en wel in tegenwoordigheid van de Koningin-moeder en hare familie, die met den Koning don *Francisco* en den hertog *van Rianzares* in de hof-tribune waren gezeten. Eerst van allen moest een wolf tegen eenige honden vechten. De wolf was blijkbaar bevreesd en poogde herhaalde malen over het ijzeren traliewerk te springen, waarmede het strijdperk was omgeven. Deze poging werd met nog wanhopiger kracht herhaald, toen hij door vier stevige doggen werd aangegrepen, die hem in weinige minuten tijds zoo jammerlijk toetakelden, dat hij voor dood werd weggedragen. De wolf had zich gedurende den aanval tot het defensive bepaald; hij schudde de honden van zich af, maar ging nimmer tot het offensive over. Nu verscheen een hyena, tegen wien insgelijks vier honden werden losgelaten. Een derzelve onderscheidde zich bijzonder in dit gevecht, werpende hij geheel alleen de hyena verscheiden malen tegen den grond; doch eindelijk ontving hij een zoo geduchten beet, dat zijn meester tusschen beide komen en hem onder luidruchtig applaudissement uit het strijdperk slepen moest. Ook de hyena werd in een beklagenswaardige toestand weggebragt. Het derde beest was een zware, grimmige beer, op wien niet minder den 13 honden werden aangehitst. De beer was ook inderdaad een geduchte vijand, want de honden wachtten zich wel hem aan te pakken, vergenoegende zij zich in het rond staande hem aan te blaffen; zoodra een van allen het waagde hem te nabij te komen, werd hij ontvangen met eene omhelzing en beet, die hem, naar het scheen, levenloos deed nederzijgen. De toeschouwers verlangden nu met groot misbaar, dat de moedige hond zoude komen, die de hyena had bevochten. Hij was de eerste van de gansche bende, die het ondernam den beer met de tanden aan te grijpen. De anderen volgden zijn voorbeeld, hoewel met minder ijver, maar hunne vereenigde krachten schenen niet de minste uitwerking te hebben op de ruige vacht van het ondier, door welks dikke huid de beten der honden niet doordrongen. Inzonderheid om het laatste bedrijf des schouwspels bij te wonen, was eene massa volks met de spoortreinen uit Madrid naar Aranjuez gekomen. De vertooning zoude namelijk worden besloten met een gevecht tusschen een leeuw en een stier. Eerstgenoemde was een der schoonste van zijn geslacht. Naauwelijks was hij het strijdperk ingetreden en had hij den stier in het oog gekregen, of hij sprong op hem aan, om zich op hem vast te klampen. Het gelukte hem echter slechts den staart zijns vijands te vatten, waaraan hij zich met de klaauwen vasthield. De stier, alzoo van achteren bestookt, konde zich niet met de horens verdedigen. Toen evenwel de leeuw hem den staart digt aan den romp had afgebeten, keerde hij zich, woedend van pijn, tegen hem, nam hem, in weerwil van zijne zwaarte, op de horens en wierp hem hoog in de lucht, waardoor de strijdlust van den leeuw zoodanig werd bekoeld, dat het duidelijk bleek, naar wiens zijde de zege zoude overhellen. De leeuw kroop jammerend langs den grond en had nog verscheiden aanvallen van den stier te verduren, waartoe deze laatste echter meer werd gedreven door de achter het traliewerk vergaderde toeschouwers, dan door natuurlijke vijandschap, want zoodra de leeuw buiten gevecht was gesteld, scheen de stier hem niet verder te willen aanranden en zoude hij hem gaarne in rust hebben gelaten. Het gevecht eindigde met den dood des leeuws.

BRUSSEL, den 19 Augustus.

In afwachting van de beraadslagingen van den Senaat over de wet op de successie, wordt het gerucht verbreid, dat, indien de meerderheid deze wet mogt afstemmen, of zoodanig wijzigen, dat zij op nieuw aan het oordeel van de Gedeputeerden zoude moeten worden onderworpen, het Bewind tot het besluit zoude zijn gekomen, om de zitting der Wetgevende Vergadering te sluiten en dadelijk een beroep te doen op het volk, tot wijziging van de Constitutie, en wel in dien zin, dat daarbij het bestaan van twee Kamers van Wetgeving, en bepaaldelijk van eene Vergadering der meest vermogenden, als de Senaat, zoude vervallen. Aan velen komt eene dergelijk wanhopige poging als zeer onwaarschijnlijk voor, en toch schijnt het gerucht eenigen indruk te maken, vermits de organen der clericale partij, aan welke alles welkom is, wat de bewindslieden kan belemmeren, voorgeven, het niet geheel en al onwaarschijnlijk te achten.

Velen vleijen zich echter, dat het niet zoo verre zal komen. Intusschen wordt het berigt bevestigd, dat de meerderheid der commissie van onderzoek bedenkingen heeft ingebragt, niet tegen het beginsel, maar tegen de bepaling van het bedrag der nalatenschappen, beneden hetwelk deze niet aan de belasting zullen onderworpen worden. De commissie verlangt, dat dit bedrag op 5000 fr. zal worden gesteld. Met eene dergelijke wijziging zoude de werking der wet, zoodanig als die door de bewindslieden en die van hunnen rade is bedoeld, grootendeels worden verijdeld; doch men zal gewis geen middel verzuimen, 't welk strekken kan, om een misverstand tusschen de twee Kamers te verhoeden.

Gisteren hebben de Gedeputeerden de algemeene beraadslagingen over de wet op de openbare werken kunnen sluiten. De heer *Dumortier* was niet tegenwoordig. De heer *de Merode* heeft een verlof verlangd tot November, 't welk hem volgaarne door de meerderheid is verleend. De tegenstand, welke nog is geboden, had eenig en alleen betrekking tot plaatselijke belangen. De heer *Dela Costa* is er voor uitgekomen, dat de eenige onderneming, die zijne goedkeuring zoude kunnen wegdragen, zoude zijn de aanleg van eene ijzerbaan van Leuven naar de Sambre; — dat is, in het belang van het oord, alwaar hij tot Afgevaardigde is benoemd. Heden zullen de bijzondere bepalingen in overweging worden genomen. De beraadslaging daarover zoude nog lang kunnen worden gerekt, doch overbodig zijn, indien het mogt blijken, dat de meerderheid van den Senaat de wet op de successie zoude willen doen vallen. Naar luid der voornaamste organen der vrijzinnige partij, zoude de Senaat zich daardoor bij de groote meerderheid der bevolking geene vrienden maken, zoowel ter zake van het beginsel, als wegens de daardoor te weeg gebragte vertraging der openbare werken.

's GRAVENHAGE, den 23 Augustus.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft in hare zitting van Woensdag achtervolgelijk en met eenparigheid van stemmen *aangenomen*:

1°. het ontwerp ter goedkeuring van de additionele overeenkomst tot het verdrag van handel en scheepvaart met Griekenland;

2°. het ontwerp ter opheffing van de scheepvaartsregten op de Maas, en

3°. het ontwerp ter goedkeuring van de met Belgie geslotene overeenkomst tot staking van de heffing der Maasvaart-regten.

Bij de beraadslagingen over het eerste dezer ontwerpen heeft de heer *Insinger* de aandacht der Regering gevestigd op de noodzakelijkheid, om de lasten, die den handel nog drukken, te verminderen, ten einde de vreemde schepen, die thans nog door de hooge tonnen-, loods- en kanaalgelden worden terug gehouden, van dit bezwaar te ontheffen, die de gezagvoerders doen besluiten, om dadelijk herwaarts te stevenen, en niet naar Cowes, om aldaar te vernemen, welke havens zij met het meeste voordeel zouden kunnen aandoen, — en om daardoor al dat voordeel te genieten, hetwelk men van de veranderde scheepvaart-wetten zoude mogen verwachten.

De minister van finantien heeft geantwoord, dat men in de daad het tonnengeld aanzienlijk wil verminderen; het kanaal- en sluisgeld op de helft brengen, en dat men bedacht is, om ook het loodsgeld te verminderen, maar heeft tevens geoordeeld, dat een dergelijke maatregel op zich zelven niet genoegzaam is, om het door den spreker beoogde doel te bereiken, maar dat de handelstand zelf daartoe moet medewerken, door de tarieven van courtage en provisie te herzien en te wijzigen.

De heer *Insinger* heeft den minister zijnen dank betuigd voor de gegevene inlichting, maar doen opmerken, dat de voorgestelde vermindering van het tonnengeld in verband staat met eene nieuwe belasting op renten en eene begunstiging van de turfgraverij, welke in het algemeen weinig bijval schijnen te vinden. De spreker heeft intusschen verklaard, met genoegen te hebben vernomen, dat er aan de vermindering der tamelijk hooge loodsgelden wordt gedacht. Hij hoopt, dat, zoodra er een minister van marine zal zijn benoemd, daar gevolg aan zal worden gegeven, maar heeft tevens zijne verwondering betoond, dat er bij voortduring een zeer aanzienlijk bedrag van loodsgelden ongebruikt in eene afzonderlijke kas wordt gelaten.

De heer *van Andringa de Kempenaer* heeft den minister ook de belangen van den landbouw aanbevolen, en de bevordering van het onderling binnenlandsch verkeer door de afschaffing der tollen. — De minister heeft verklaard, niet op het ruime veld van de vermindering der lasten te kunnen treden, maar heeft alleen doen opmerken, dat, naar zijn oordeel, de Regering den regten weg bewandelt, met geene belangrijke vermindering van opbrengst voor te dragen, zonder daarvoor tevens middelen voor te stellen, ten einde het evenwigt tusschen uitgaven en ontvangsten te behouden.

In de zitting van heden zijn de beraadslagingen gehouden over het ontwerp van wet tot goedkeuring van de artikelen, wettelijke regten betreffende, van het tractaat van handel en scheepvaart, den 24 Junij 1851 tusschen Nederland en Sardinie te 's Gravenhage gesloten.

De heer *van Rijckevorsel* heeft dat ontwerp bestreden en deze gelegenheid wederom aangewend, om zijne klagten kenbaar te maken over de nalatigheid en werkeloosheid van het departement van buitenl. zaken.

De minister van buitenl. zaken heeft dat ontwerp verdedigd en de klagten van den vorigen spreker wederlegt.

Ten slotte is het ontwerp in omvraag gebragt en *aangenomen* met eene meerderheid van 27 tegen 5 stemmen.

De vergadering is daarna gescheiden.

De Kamer zal aanstaanden Maandag, des morgens ten elf ure, weder eene zitting houden, waarin verslag zal worden uitgebragt over de overige, bij de Kamer nog aanhangige ontwerpen van wet.

— De in het laatst der maand Julij aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorgedragen wet, betreffende de regten op den in- en uitvoer van granen, houdt in, om de bij de wet van Mei 1847 bepaalde en thans nog bestaande regten onveranderd te laten.

In de memorie van toelichting, welke de voordragt vergezelt, verklaart Z. E. de minister van finantien, dat de Regering in geene breedvoerige ontwikkeling behoeft te treden van de gronden, welke haar hebben weêrhouden, om tot de *schaalregten* terug te komen. Zij heeft echter gemeend te moeten gewagen van de omstandigheden, onder welke de jongste verordeningen op dat stuk zijn gemaakt.

De wet van December 1835, waarin sommigen een plechtanker zagen voor den landbouw, en anderen een steen des aanstoots voor den handel, en welke steeds eene bron van twist en oneenigheid was geweest tusschen beide de partijen, was in 1845, toen men, bij het mislukken van den aardappelen-oogst, zoo hier als elders er op bedacht was, om alle hinderpalen voor den vrijen invoer van leeftogt weg te ruimen, buiten werking gesteld. In 1847 was derhalve het vraagstuk

granen, gedurende twee jaren tegen matig en vast regt op onze markten toegelaten, en deed de regering het voorstel, om de schaalregten voor goed vaarwel te zeggen, waarmede de Kamers zich vereenigden, nadat de Regering, welligt om aan eene overdrevene bezorgdheid van vele in den lande te gemoet te komen, de bepaling daarbij had gevoegd, dat de bepaalde regten in de zitting van 1850 op 1851 aan eene herziening zouden onderworpen worden.

De Regering houdt zich overtuigd, dat er geene redenen bestaan, om op den in 1847 voorwaarts gedanen stap terug te komen, en heeft verschillende staten geleverd, tot betoog van de juistheid van dit gevoelen. Deze staten betreffen de bijzonderheden van den graanhandel, de opbrengsten van den landbouw en de graanprijzen, en daarbij zijn de jaren 1846 en 1847, wegens den exceptionelen toestand van den handel en het wisselvallige van de graanwetgeving, buiten rekening gelaten.

Uit den eersten staat blijkt, dat gedurende de drie laatste jaren, vergeleken met het tienjarig tijdperk van 1835 tot 1845, de invoer met 50 ten honderd, en de uitvoer daarentegen met 150 ten honderd is toegenomen. Uit den laatsten staat blijkt tevens, dat niet alleen de buitenlandsche granen tot dien vermeerderden uitvoer hebben gediend, maar dat ook de Nederlandsche landbouw, door een ruimer vertier van zijne voortbrengselen, daarvan een groot voordeel heeft getrokken. Men wil echter niet beweren, dat deze uitkomst alleen aan onze veranderde wetgeving kan worden toegeschreven, en den invloed miskennen, welken de gelijksoortige veranderingen in Engeland en in Belgie daarop hebben gehad, maar men meent daarin een nieuwen grond te vinden om bij een stelsel te volharden, hetwelk thans ook elders bestaat, en bij welks toepassing men tegen eene onnatuurlijke daling van graanprijzen gewaarborgd is, welke, zoolang de Nederlandsche havens alleen voor het onverkoopbaar overschot van vreemde markten openstonden, den Nederlandschen landbouwer steeds boven het hoofd zweefde.

De tweede staat bewijst, dat de verbetering geenszins ten koste van onzen Nederlandschen landbouw is verkregen. Gedurende de werking der tegenwoordige wet is de opbrengst van denzelven aanzienlijk vermeerderd, en wel, wat betreft tarwe met 18, en de rogge met 30 ten honderd. Doch ook zonder deze cijfers, is het, naar het oordeel der Regering, blijkbaar, dat deze gewigtige tak van volksbedrijf ten onzent geenszins in eenen toestand van kwijning verkeert, en kan men daarvoor in den toenemenden prijs der landerijen voldoende bewijzen vinden.

De derde staat betreft de graanprijzen, die gemiddeld, gedurende het driejarig tijdvak, lager zijn geweest dan gedurende het tienjarige. De Regering oordeelt echter, dat de vermeerderde graanproductie het bewijs heeft opgeleverd, dat deze verminderde prijs geen schadelijken invloed heeft gehad op het bedrijf. Verder wordt opgemerkt, dat gedurende het tienjarig tijdvak de hoogere middenprijs, immers voor de tarwe en rogge, hoofdzakelijk veroorzaakt is door den invloed der jaren, waarmede de prijs, *boven* het maximum, in 1835 bepaald, gestegen was, hetwelk viermalen voor de tarwe en vijfmalen voor de rogge heeft plaats gehad, en dat gedurende de drie laatste jaren de middenprijs van beide die graansoorten niet eenmaal die hoogte heeft bereikt. Men meent daaruit te moeten besluiten, dat, vermits de bescherming der wet van 1835 boven het maximum ophield, en de prijzen gedurende verscheidene jaren boven dat maximum zijn gebleven, zulks ten onregte aan de werking dezer wet zoude moeten worden toegeschreven.

Met de wet van 1835 had men zich voorgesteld, om den landbouw ten allen tijde een vasten prijs voor zijne voortbrengselen te verzekeren. Met de wet van 1847 heeft men de prijsbepaling, even als bij andere voortbrengselen van menschelijken arbeid, overgelaten aan de vrije regeling der belanghebbenden. De eerste wet heeft niet kunnen verhinderen, dat de graanprijzen soms zijn gedaald tot beneden dien, welken de ondervinding op de Nederlandsche markt als den middelbaren bij voordeelige oogsten en onbelemmerden invoer had doen kennen. De werking van de tweede wet heeft niet alleen den handel, maar ook den landbouw tot hoogeren bloei gebragt, dan gedurende het tijdvak der bescherming.

Gedurende het tienjarig tijdvak heeft de invoer der vijf graansoorten bedragen 64,568 lasten; de uitvoer 26,925; — gedurende het driejarig tijdvak, de invoer 98,207 en de uitvoer 66,448 lasten.

Tijdens het tienjarig tijdvak, heeft gedurende negen jaren de graanbouw geleverd gemiddeld 45,157 lasten tarwe, 88,925 lasten rogge, 49,337 lasten garst, 79,539 lasten haver en 36,194 lasten boekweit. Gedurende het laatste driejarige tijdvak (1848—1850) heeft de graanbouw gemiddeld geleverd 53,541 lasten tarwe 116,283 lasten rogge, 45,617 lasten garst, 88,849 lasten haver en 38,214 lasten boekweit.

Gedurende het tienjarig tijdvak is de middenprijs geweest: van het mud tarwe *f* 8,28; rogge *f* 5,82½; garst *f* 4,25½; haver *f* 2,71; boekweit *f* 5,52; gedurende het driejarig tijdvak: van het mud tarwe *f* 7,65; rogge *f* 4,93; garst *f* 3,77; haver *f* 2,65 en boekweit *f* 4,91.

— Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is thans gedrukt rondgezonden een ontwerp van wet, omtrent den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken.

In de memorie van toelichting, bij dat ontwerp gevoegd, zegt de regering, dat zij zich daarbij een drieledig oogmerk heeft voorgesteld: volkomene vrijheid, zoo van bewerking en invoer als van verbruik; handhaving van den waarborg voor de werken van hoog gehalte; behoud en, zoo mogelijk, vermeerdering van de inkomsten der schatkist. Om dit doel te bereiken, heeft zij de oude erkende gehalten bewaard, welke de bij uitsluiting gewaarborgde gehalten van het Nederlandsche goud en zilver blijven zullen. Naast deze evenwel zullen ook de lagere gehalten, met volle vrijheid, zoo uit den vreemde ingevoerd, als hier te lande verwerkt mogen worden. Het kan echter de bedoeling niet zijn, de bewerking dier lagere gehalten door eenen vrijdom van belasting aan te moedigen, waarvoor geen grond bestaan zou dan in den naam, welken die belasting tot nog toe gedragen heeft, maar die, sinds ook van de vreemde werken belasting geheven wordt, hare juistheid toch reeds verloren heeft. Er zal alzoo belasting geheven worden, zoo van het gewaarborgd als van het ongewaarborgd goud en zilver, en de meerdere vrijheid, welke ten opzigte van dit laatste gelaten wordt, zal ongetwijfeld op het verbruik, en daardoor op de opbrengst van het middel, van gunstigen invloed zijn. Met de belasting staat de stempeling in onmiddelijk verband. Zonder de laatste geen middel om den Staat tegen ontduiking der eerste te verzekeren. Het ongewaarborgd goud en zilver zal alzoo evenzeer van een stempelmerk voorzien worden. De regering vleit zich evenwel, door verschillende onderling zamenhangende bepalingen en maatregelen, de verwarring te hebben voorgekomen, waartoe de verschillende merken aanleiding zouden kunnen geven, en welke het doel van den waarborg ten eenen male verijdelen zou. Zij stelt daarbij echter op den voorgrond, dat het de bedoeling der wet niet zijn kan, den kooper tegen elke mogelijkheid van bedrog of misleiding te beveiligen: een doel, dat ook onder het tegenwoordig stelsel, sinds het vreemde goud in de winkels naast het Nederlandsche zijne plaats vindt, niet langer bereikt wordt. De wet beveiligt slechts dengene, die, zelf onkundig, belangstellend genoeg is om zich van de middelen te bedienen, waardoor zij aan zijne onkunde te gemoet komt. Meer doet zij niet; maar daardoor doet zij naar het inzien der regering, genoeg.

— Bij het dezer dagen aan de Tweede Kamer aangebodene ontwerp van wet, houdende eene begrooting wegens den arbeid der gevangenen over 1852, worden de uitgaven wegens dien arbeid vastgesteld op *f* 142,265, waaronder *f* 23,565 voor tractementen, toelagen enz. der beambten en bedienden, *f* 80,000 voor grondstoffen, bereidings-middelen, gereedschappen, enz. Tot dekking van deze uitgaven worden aangewezen: 1° de opbrengst van de door de gevangenen ververvaardigde goederen; 2°. de opbrengst wegens verkoop van onbruikbare gereedschappen en andere fabriekvoorwerpen.

In de bij dit ontwerp behoorende memorie van toelichting wordt hoofdzakelijk het volgende medegedeeld:

De arbeid der gevangenen wordt thans regelmatig verrigt in de bestaande zeven strafgevangenissen, als: de huizen van opsluiting en tuchtiging te Leeuwarden en te Woerden, het huis van correctie te Hoorn, het huis van millitaire detentie bij Leijden, de gevangenis van veroordeelde vrouwen te Gouda en de gevangenissen voor jeugdige veroordeelden te Rotterdam en Amsterdam.

In verband met het fabriekwezen in de voornoemde gestichten te Leeuwarden, te Woerden en te Hoorn, en door de lofwaardige medewerking der directeuren en verdere beambten aldaar, is sedert eenige jaren die arbeid uitgebreid tot alle de huizen van verzekering, in de hoofdplaatsen der provincie gelegen, en zelfs tot eenige huizen van arrest, als: te Leijden, Sneek, Amersfoort, Almelo, Hoorn en Alkmaar; en er worden steeds pogingen aangewend om de bezwaren, die de invoering van meer geregelden arbeid ook in de overige dier kleine gevangenissen bemoeijelijken, hetzij door den te grooten afstand van de strafgevangenis, uit welke het werk moest worden verstrekt, of door de gewoonlijk kleine bevolking en korten tijd der detentie, te overwinnen.

Nogtans wordt aldaar den veroordeelden, zooveel mogelijk, eenige bezigheid verschaft, hetzij door schoolonderwijs en lectuur, het herstellen hunner kleding- en liggingstukken en het schoonhouden der localen, of door meer of mindere werkzaamheden voor particulieren, voor zooveel de regenten die kunnen verkrijgen.

In het cellulair huis van arrest en justitie te Amsterdam, in het laatst van 1850 in dienst gesteld, zal de arbeid, bij verdere bevolking, naar de behoefte worden uitgebreid.

De invoering van den arbeid in de huizen van verzekering en in eenige huizen van arrest, alwaar de gevangenen in vroegeren tijd aan de verderfelijke werkeloosheid waren overgelaten, heeft, volgens de jaarverslagen van regenten, de orde en tucht in dezelve aanmerkelijk verbeterd, de pogingen tot zedelijke verbetering der gevangenen krachtig ondersteund, en verder ten gevolge gehad dat, door het afzonderen van een gedeelte van het werkloon tot uitgaanskas, veel minder behoeft te worden uitgegeven aan reisgeld aan ontslagen behoeftige gedetineerden.

De producten van den gezamenlijken arbeid der gevangenen bestaan hoofdzakelijk in ruw en wit linnen en katoenen stoffen, eenig wollen en katoenen breiwerk, mitsgaders in kleer- en schoenmakers-werk, ten dienste der departementen van Oorlog, van Marine en van Kolonien, van welke de bestellingen uit den aard der zaak veranderlijk zijn en gewoonlijk in de maand October van elk jaar worden kenbaar gemaakt.

Buitendien wordt in de behoeften voor de dienst der gevangenissen, als van kleeding-, ligging-stukken en van mobilaire voorwerpen, zoo veel immer mogelijk is, door den arbeid der gevangenen voorzien.

ROTTERDAM, den 22 Augustus.

Directeuren der hier ter stede gevestigde Zuid-Hollandsche Maatschappij tot redding van schipbreukelingen hebben gisteren op het duin en aan het strand nabij ter Heijde, onder geleide van de heeren *J. J. van der Goes* en *A. J. van den Kasteele*, burgemeester der gemeenten Monster en 's Gravesande, die zich zoo bereidvaardig belast hebben met het beheer en toezigt der reddingmiddelen op dat gedeelte der kust geplaatst, en mede in tegenwoordigheid van Z. K. H. Prins *Hendrik*, die in deze philantropische inrigting zulk een hoog belang stelt, onderscheidene proeven genomen in het werpen der lijnen van verschillende dikte en wel door middel van de in Engeland vervaardigde Rockets en ook met den gewonen mortier, ten einde langs dien weg eene gemeenschap door lijnen en trossen daar te stellen, om des te zekerder met de reddingsboot een gestrand schip te kunnen bereiken, en welke proeven volkomen aan het oogmerk hebben beantwoord, waarna mede de aldaar gestationneerde, onlangs nieuw gebouwde, ijzeren reddingsboot is in zee gebragt, welke bleek in alle opzigten aan het doel, om schipbreukelingen te redden, te zullen beantwoorden.

ASSEN, den 21 Augustus.

Onder de vele onnaauwkeurige berigten, welke het *Handelsblad* gedurig uit deze streken vermeldt, behoort ook het berigt, voorkomende in het no. van 20 dezer, dat het huis van arrest en justitie alhier in eene cellulaire gevangenis zal veranderd worden. Dadelijk bij den bouw is deze gevangenis cellulair ingerigt en bevat ruim 40 cellen. Het systeem van eenzame opsluiting is in de eerste jaren na de oprigting, hoewel niet streng, toegepast; in den laatsten tijd echter heeft men hetzelve, op aanschrijving van den tegenwoordigen minister van justitie, als onwettig laten varen. Na de aanneming evenwel van de wet van 28 Junij jl. (*Staatsblad no.* 68) zal de eenzame opsluiting ten aanzien van de gevangenen, die daartoe veroordeeld zijn, weder streng worden toegepast en zullen ook de gevangenen, die door de regtbanken op andere plaatsen, waar geene cellulaire gevangenissen bestaan, tot eenzame opsluiting zijn veroordeeld, onder andere gevangenissen, ook naar de gevangenis hier worden overgevoerd. Dientengevolge zullen op den zolder van het gesticht nog eenige cellen worden bijgebouwd en zullen de wandelplaatsen ook meer voor cellulaire gevangenen worden ingerigt.

HEERENVEEN, den 22 Augustus.

Met genoegen verneemt men dat dezer dagen door Hare Majesteit onze Koningin eene gift is toegezonden aan *Gerrit Jans Smit*, veenwerker te Luinjebird, ter som van twintig gulden, ter voorziening in de buitengewone behoeften van zijn huisgezin, bij gelegenheid van de bevalling zijner huisvrouw *Grietje Hendriks Dam*, van drie kinderen en het opgevolgd overlijden van zijne gemelde huisvrouw.

LEEUWARDEN, den 25 Augustus.

Vrijdag ll. heeft aan het locaal voor het provinciaal bestuur alhier, de aanbesteding plaats gehad van de levering der noodmaterialen ter verzekering van den stroomleidenden dam door de geul de Balg bij Ameland, met het onderhoud tot 15 Mei 1852. Het werk is aangenomen door *G. J. Scheltema*, te Nes op Ameland, voor de som van *f* 2625.

— Men verneemt, dat de heer dr. *Boot*, Rector aan het Gymnasium te dezer stede, de benoeming als Hoogleeraar in de letteren aan de doorluchtige school te Amsterdam heeft aangenomen, en dat eerlang door curatoren eene voordragt tot voorziening in de vacature aan den stedelijken raad zal worden aangeboden.

— Het Provinciaal Blad no. 103 bevat bepalingen omtrent het Krankzinnigen Gesticht te Franeker, onder anderen, dat in genoemd Gesticht ook zoodanige lijders kunnen geplaatst worden, die behooren tot eenen maatschappelijken toestand, genoegzaam gelijk staande met dien, waartoe in het algemeen behooren zij, die ten koste van gemeente- of armbesturen worden verpleegd, en zulks tegen betaling van vier à vijf gulden per week, ter beoordeeling van heeren Regenten van het Gesticht.

— Door het departement van binnenlandsche zaken is, bij resolutie van den 16 dezer, aan de heeren *Ypeus Rodenhuis Pz.*, zeehandelaar, *Gilles Valckenier*, fabriekant, en *Jacobus Sjoerds Hannema*, trafikant en binnenlandsch handelaar, allen te Harlingen woonachtig, concessie tot wederopzeggens toe verleend tot het aanleggen eener stoombootdienst tusschen die stad en Amsterdam, over Enkhuizen, heen en terug, tot vervoer van personen en goederen, volgens een gelijktijdig goedgekeurd reglement met daartoe betrekkelijke tarieven. Met die dienst mag echter niet worden aangevangen dan nadat door de ondernemers de gevorderde borgtogt zal zijn gesteld.

— Van regeringswege is verzonden, om aan de belanghebbende Kamers van koophandel en fabrijken te worden medegedeeld, een gedrukt exemplaar, bevattende opgaven uit Groot-Brittannie, betreffende, onder anderen, de prijzen van tarwe, garst en haver; de hoeveelheden van die artikelen in- en uitgevoerd in elk jaar sedert 1800; de prijzen van vleesch enz.; de hoeveelheid vee, schapen en varkens, in elk jaar, sedert 1842 in gemeld rijk ingevoerd; de hoeveelheden boter en kaas, ingevoerd en voor verbruik aangegeven in elk jaar, van 1800 tot en met 1849; de totale hoeveelheid vreemde wol in elk jaar van 1815 tot en met 1849 ingevoerd, enz.

— Z. M. heeft, bij een dezer dagen genomen koninklijk besluit, bepaald, dat voor het rijk in het vervolg zullen zijn twee scherpregters en vier adsistent-scherpregters.

— Bij Zr. Ms. besluit van den 4 dezer, zijn benoemd tot Nederlandsche consuls in de Vereenigde Staten van Amerika: 1°. de heer *G. van Steenwijk*, te Milwaukee, voor den Staat Wisconsin; 2°. de heer *F. R. Toewater*, te St. Louis, voor de Staten Missouri, Jowa en Illinois, en 3°. de heer *Charles Hess*, te Détroit, voor de Staten Michigan, Indiana en Ohio.

— Bij besluit van den 31 Julij jl. is de baron *E. Sirtema van Grovestins*, Zr. Ms. gevolmagtigde minister aan de hoven van Spanje en Portugal, eervol uit laatstgemelde betrekking terug geroepen, met bepaling, dat hij, in afwachting eener nadere regeling, vooreerst in gemelde hoedanigheid in Madrid geaccrediteerd zal blijven, en is de heer mr. *T. M. Roest van Limburg*, thans buiten werkelijke dienst, benoemd tot Zr. Ms. zaakgelastigde bij het hof van Portugal.

— De minister van binnenlandsche zaken heeft aan de autoriteiten, belast met de werkzaamheden van de ligting voor de nationale militie van 1850, des Konings goedkeuring en tevredenheid wegens het volbrengen van die taak kenbaar gemaakt.

— Naar men verneemt, zullen de beraadslagingen van de Algemeene Synode der Nederl. Hervormde Kerk in de volgende maand hervat worden.

[illegible] men verneemt, zullen omstreeks 140 onder-officieren en korporaals, van de verschillende infanterie-korpsen der armee, tijdelijk bij het te Kampen in garnizoen liggende instructie-battaillon gedetacheerd worden, om de [illegible] [illegible]-cursus te volgen.

— De definitive toewijzing der panden, uitmakende het Willemspark, welke den 18 dezer zou plaats hebben, heeft, gelijk gemeld is, geen voortgang gehad. „Wij vernemen, zegt het *Dagblad* van 's Gravenhage, dat dit zou zijn op uitdrukkelijk verlangen des Konings, begeerende, dat die panden aan Hoogstdenzelven bij de scheiding der nalatenschap van Koning *Willem II*, zouden worden toebedeeld. Wij verheugen ons, dat hierdoor het lot van dit fraai gedeelte der residentie kan geacht worden verzekerd te zijn, en hare inwoners zullen dit besluit van Z. M., gewis met genoegen vernomen hebben, daar thans een der grootste sieraden van het Vorstelijk 's Gravenhage ongeschonden en in zijn geheel bewaard zal blijven."

— Naar men verneemt, is ll. Zaturdag in eene algemeene vergadering der aandeelhouders in de Zwolsche stoomboot-maatschappij, met algemeene stemmen besloten tot het negotiëeren van de benoodigde gelden, ten einde eene tweede boot van daar op Amsterdam, vise versa, in de vaart te brengen. Reeds is Zondag eene commissie uit de directie, met den kapitein *Meester*, naar Hamburg vertrokken, ten einde aldaar over den aankoop van eene gereed liggende stoomboot te onderhandelen.

— Bij de op Woensdag, 20 dezer, te Alkmaar plaats gehad hebbende definitive toewijzing der verkochte perceelen in den *Anna Paulowna Polder*, hebben de verschillende kavels te zamen opgebragt eene som van *f* 232,545. De polder is overgegaan in handen der verschillende koopers, daar voor de veiling in massa geen hooger bod of afmijning is geweest.

— De Brusselsche *Indépendance* berigt, dat hem van gewoonlijk goed onderrigte zijde wordt gemeld, dat de Nederlandsche gezantschaps-post te Brussel vakant zou blijven tot aan den terugkeer van den gewezen gouverneur-generaal van Ned. Oost-Indie, wien deze post was toegedacht.

Weêrkundige waarnemingen te Leeuwarden 1851.

(DE BAROMETER-STANDEN HERLEID TOT 0° C.)

Dagen.	Uren.	Barometerstand *in millim.*	Thermom. Fahrenh.	Windstreek.	Wind kracht.	Weersgesteldheid.
Junij. 16	mor. 8	756,00	57	Z W	5 a 6	Bewolkt.
	midd. 2	757,50	63	W Z W	6 a 7	Bewolkt regenbuijen.
	av. 8	758,35.	57½	W Z W	5 a 6	Bewolkt.
17	mor. 8	759.76	54	Z W	7 a 8	Bewolkt regenachtig.
	midd. 2	762,97	55½	W N W	7 a 8	Bewolkt regenbuijen.
	av. 8	766,31	51½	W N W	6 a 7	Bewolkt betrokken.
18	mor. 8	769,49	54	W N W	4 a 5	Meest helder.
	midd. 2	769,12	58½	W Z W	3 a 4	Bijna helder.
	av. 8	767 33	54	Z W	1	Bewolkt.
19	mor. 8	763,02	61	Z W	4	Bewolkt betrokken.
	midd. 2	761,92	66½	Z W	4 a 5	Betrokken.
	av. 8	762,38	59	W	1 a 2	Bijna helder.
20	mor. 8	764,50	60	W Z W	3 a 4	Bewolkt.
	midd. 2	765,63	60	W	3 a 4	Bewolkt.
	av. 8	765,63	57	N O	1 a 2	Bewolkt.
21	mor. 8	764,87	57½	O Z O	3 a 4	Bewolkt.
	midd. 2	761,63	74½	O Z O	3 a 4	Bijna helder.
	av. 8	758,29	70	Z O	2	Bewolkt.
22	mor. 8	756,02	67	Z Z W	4 a 5	Bew. betr. (ocht. regen.)
	midd. 2	756,87	67½	Z W	6	Bewolkt.
	av. 8	758,19	57½	W	3	Regen.
23	mor. 8	761,76	58½	W N W	5 a 6	Bewolkt.
	midd. 2	765,13	59	W N W	5 a 6	Bewolkt.
	av. 8	766,09	53	W N W	3 a 4	Bewolkt.
24	mor. 8	765,56	57½	W	5 a 6	Bewolkt.
	midd. 2	765,96	60	W N W	5 a 6	Bewolkt betrokken.
	av. 8	766,84	56	W	2 a 3	Bewolkt.
25	mor. 8	766,59	60	W	3 a 4	Bewolkt.
	midd. 2	766,61	62	W	5 a 6	Bew. betr. kl. regenbuijen.
	av. 8	767,18	59½	W	2	Betrokken.
26	mor. 8	768.38	60½	W	0	Betrokken.
	midd. 2	868,27	69½	W	1	Bewolkt.
	av. 8	767,95	64½	W	0	Helder.
27	mor. 8	767.92	64½	W N W	2	Bijna helder.
	midd. 2	768,06	71	N N W	3	Helder.
	av. 8	767,87	63½	N N O	2	Bijna helder.
28	mor. 8	768,72	66	N N O	3 a 4	Helder.
	midd. 2	768,50	71	N O	3 a 4	Helder.
	av. 8	764 45	63	N O	1 a 2	Helder.
29	mor. 8	768,64	66	N N O	2 a 3	Helder.
	midd. 2	768.40	70	N O	3 a 4	Helder.
	av. 8	767.85	62	N	2	Helder.
30	mor. 8	767,66	67½	N	2 a 3	Helder. (midd. 12 uur bew.)
	midd. 2	767,42	75	N N O	3 a 4	Helder.
	av. 8	766,92	65½	N O	3	Helder.

MAAND JUNIJ.

	's morg. 8 u.	's midd. 2 u.	's avonds. 8 u.
Gemiddelde Barometerstand	762,29	762,73	762,69
» Thermometerstand	59,7°	64,4°	57,8°

Hoogst waargenomen Barometerstand den 1sten, 's morg. 8 uur 772,38
Laagst » » » 10den » » » 746,61
Hoogst » Thermometerst. » 30sten, 's midd. 2 » 75°
Laagst » » » 10den 's morg. 8 » 48°

CIRQUE NATIONAL.

De Ondergeteekende, Directeur van bovengenoemd Paardenspel, heeft het genoegen, het geëerde Publiek te berigten, dat hij met zijn geheel nieuw gezelschap Paardenrijders en Rijderessen, en een 26tal fijn gedresseerde Paarden, gedurende de Bolswarder Kermis, in zijn nieuw wel ingerigt Locaal, aldaar eenige BUITENGEWONE VOORSTELLINGEN zal geven, waarbij vooral zullen uitmunten de volgende personen: De Heer *François*, de groote Hercules genaamd; de Heer *Theodor*, de groote Terugwaartsrijder uit het Cirque van Weenen; de Heer *Constant*, eerste kunstenaar van Bordeaux; de Heer *Jean* of *de Vliegende Duivel*, eerste kunstenaar van Europa; de Heer *Mariano*, eerste komiek en luchtspringer van Madrid; Madame *Gautier*, eerste schoolrijdster uit het groote Cirque te Parijs; Madame *Constant*, Mademoiselle *Lucie*, Mademoiselle *Sophie* en meer anderen. Elke Voorstelling zal door eene NIEUWE BALLET-PANTOMIME worden besloten.

Het zal voor den Directeur, die al het mogelijke zal aanwenden, om het kunstminnend Publiek de schitterendste voldoening te geven en eenige regt genoegelijke avonden te verschaffen eene streelende gewaarwording wezen, zijne kosten en moeite door een talrijk bezoek beloond te zien. Men moet slechts zien, om in dezen te kunnen oordeelen.

JEAN ETIENNE, *Directeur.*

[illegible] Getrouwd
[illegible] Leeuwarden,
[illegible] Augustus 1851.
[illegible] kennisgeving.

B. L. LANGEMEIJER, en
G. E. TULLENERS.

[illegible] Getrouwd:
[illegible]
[illegible] 1851.
[illegible] kennisgeving.

N. C. H. HESTERMAN Jr., *van Amsterdam*, met
J. E. PIEREN.

*** Mijne geliefde Echtgenoote L. OUWENBROEK, beviel [illegible] spoedig van eene welgeschapene Dochter.
Harlingen, den 19 Augustus 1851. P. POSTHUMA.
Eenige kennisgeving.

GRONINGEN, den 19 Augustus 1851. Heden beviel van eenen Zoon, CATHARINA HENRICA WARMOLTS, geliefde Echtgenoot van
Eenige kennisgeving. Mr. R. IJ. MULLER.

MAKKUM, den 21 Augustus 1851. Bevallen van een' Zoon, D. MAAS, geb. Tjebbes.

*** Heden beviel door Gods liefderijken zegen en goedheid van eenen welgeschapen Zoon en Dochter, FETJE PIETERS TUINHOUT, geliefde Echtgenoote van
Harlingen, den 24 Augustus 1851. JAN J. van GLINSTRA Jr.

*** Heden overleed na een langdurig en geduldig lijden, mijne geliefde Echtgenoote JANNEKE S. de BOER, in den ouderdom van bijna 56 jaren; diep betreurd door mij, mijne Kinderen, Behuwdkinderen en verdere betrekkingen.
Lemmer, den 15 Augustus 1851. F. H. HOEKSMA.
Algemeene kennisgeving.

*** Heden overleed mijn geliefde Echtgenoot en mijner Kinderen veelbeminde Vader JAKOB MINNES CUPERUS, Landeigenaar te Boxum, in den ouderdom van 76 jaren en 5 maanden. TIETJE P. HOFSTRA,
Boxum, den 16 Augustus 1851. Wed. J. M. Cuperus.
Vrienden en Bekenden gelieven deze als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden morgen omstreeks 7 uur overleed, na eene kortstondige ongesteldheid, onze geliefde Zuster Mejuffer JOSINA BEATRIX FEITZ, in den ouderdom van 41 jaren en 6 maanden.
Leeuwarden, J. L. FEITZ.
den 22 Augustus 1851. L. FEITZ.
Eenige kennisgeving. C. FEITZ — Thurot.

*** Heden overleed na eene uitteerende ziekte, onze eenigste en eenig geliefde Dochter ANNA, in den jeugdigen leeftijd van 19 jaren.
Grouw, E. HALBERTSMA,
den 23 Augustus 1851. B. HALBERTSMA — Fockens.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed tot onze innige droefheid, de jongste onzer lievelingen GEPKE, oud ruim een jaar.
Sneek, den 23 Augustus 1851. W. T. STAM.
Eenige kennisgeving. J. M. BRUNINGS.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 19 tot en met den 25 Augustus 1851 aangegeven: 17 Geboren, 17 Overleden, Gehuwd 1 paar.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, den 22 Augustus 1851, aan de Stadswaag te Leeuwarden.

BOTER, *f* 31,00. AANVOER, 1081/4 255/8 83/16 vaten.
KAAS, - 15,00 à *f* 18,25. » 7,389 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 23 Augustus 1851.

NEDERLAND.

Werk. Schuld	2½	pCt.	$58\frac{13}{16}$	
Dito dito. ..	3	»	$69\frac{5}{8}$	$69\frac{3}{4}$
Dito dito ...	4	»	$90\frac{5}{8}$	
Amort.-Synd.	3½	»		
Handel-Maats.......				

FRANKRIJK.

Certific.......	3	pCt.	53½

RUSLAND.

Ob. bij *H.* 1798/1816	5	pCt.	
dito dito 1828/1829	5	»	106½
Dito bij dito..	4	»	
Geldl. te Londen	4½	»	100

SPANJE.

Leen. *Ard.* v. 85 £	5	pCt.	$15\frac{9}{16}$		
» » v. 510 £	5	»	$15\frac{5}{8}$	$15\frac{11}{16}$	$15\frac{5}{8}$
» onb. Stukk.	5	»	$15\frac{9}{16}$		
»	3	»			
» Binnenl. à 6/m	3	»	$35\frac{11}{16}$		
Ardoin Coupon			$8\frac{5}{16}$	$8\frac{3}{8}$	
Passive..............					

OOSTENRIJK

Metaliek.......	5	pCt.	$77\frac{1}{8}$	$77\frac{3}{8}$	
» (nieuwe)	5	»	81½	$81\frac{5}{8}$	$81\frac{9}{16}$
» »	2½	»	$39\frac{13}{16}$		

PORTUGAL.

Te Londen 5 (nu 4)		pCt.	
»	4	»	$33\frac{7}{8}$

Braz. 5 pCt. $91\frac{3}{8}$; Mexik. 28½, ¾, $\frac{9}{16}$.

Van onze binnenl. fondsen waren 3 pCt. aangenamer. Alle overige soorten, bij geringe affaire, onveranderd. In vreemde effecten was de omzet insgelijks van weinig beteekenis. Oostenr. wederom iets hooger. Mexik., die aanvankelijk zeer willig waren, zijn later slechts ¼ pCt. beter dan gisteren gebleven. Spaansche 1 pCt. $17\frac{1}{8}$, $\frac{3}{16}$.

Zondag den 24 Augustus.

Ardoins à £ 85 15½. Dito à £ 510, $15\frac{5}{8}$. Binnenl. 3 pCt. $35\frac{11}{16}$, ¾. Metaliek 5 pCt. $77\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{16}$, ¼. Dito Nieuwe $81\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$, ½, $\frac{9}{16}$. Mexik. $28\frac{1}{4}$, ¼, $\frac{5}{16}$, ¼.

In Oostenrijksche fondsen was heden, tot verbeterde prijzen, eenige affaire. Overigens was de omzet van weinig beteekenis.

Prijzen van Coupons en losbare Obligatien.

Metaliek *f* 25,15. Napelsche *f* 25,15. Div. in £ St. *f* 11,75. Fransche *f* 56¼. Belgische *f* 56½. Pruisische *f* 34¾. Spaansche *f* 2,45. Russ. in Z. R. *f* 36¾. Pap. *f* 10¼. Pools. in *Fl. f* 27¼. Coupons Portugal Binnenl. schuld no. 16, *f* 46½ à *f* 47.

Stukken à *f* 10 per Stuk *f* 9,70 à *f* 9,75.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad ASSEN, maken bekend, dat de school-cursus aan het Gymnasium, onder de leiding van Dr. *M. J. Noordewier*, benoemd tot Rector, in plaats van den Heer Dr. *B. J. Nassau*, zal worden geopend op Dingsdag den 16 September e. k.

De gezonde ligging dezer plaats, de uitmuntende inrigting van het schoolgebouw met deszelfs ruimen tuin en bijbehoorende wandelingen, en bovenal de bekende bekwaamheden van den Heer *Noordewier*, welke gedurende achttien jaren aan het hoofd stond van het Gymnasium te Winschoten, leggen aan Burgemeester en Wethouders de aangename verpligting op, aan Ouders en Voogden de school te *Assen* aan te bevelen, als bij uitnemendheid geschikt om hunne Kinderen en Pupillen eene grondige kennis te doen verkrijgen, zoowel in de oude als nieuwe talen, de wis-, stel- en rekenkunde en in hetgeen generaal tot eene goede opvoeding behoort.

Assen, *Burgemeester en Wethouders voornoemd*,
21 Augustus 1851. H. J. OOSTING.
Van wege Dezelve,
KIJMMELL.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van KOLLUMERLAND en NIEUWKRUISLAND, maken bekend, dat op den 8 September 1851, des namiddags 2 uur, in het Gemeentehuis te Kollum, zal worden aanbesteed: De leverantie van 600 tonnen BAGGELAAR TURF, ten dienste van het Gemeente-Bestuur en de Scholen.

De monsters Turf moeten des voordemiddags van den dag der besteding zijn ingediend ter Secretarie te Kollum, alwaar inmiddels mede de Conditien kunnen worden vernomen.

Kollum, SIXMA van HEEMSTRA.
den 19 Augustus 1851. *Ter ordonnantie Derzelven*,
H. ESKES, *L. S.*

De BURGEMEESTER en ASSESSOREN der Gemeente ROLDE, in aanmerking nemende, dat bij art. 287 der Wet van den 29 Junij 1851, (Staatsblad no. 85), is bepaald, dat de eerste keuze voor de leden van den Raad geschieden zal op den tweeden Dingsdag der maand September van dit jaar, zijnde den dag, waarop de gewone Rolder Herfstmarkt invalt;

Overwegende, dat hierdoor vele personen verhinderd worden, hunne regten, bij die wet toegekend, uit te oefenen en dat de handel, zoo wel als de Gemeente zelve, daardoor nadeel zal lijden;

Besluiten te bepalen, dat de gemelde HERFSTMARKT dit jaar zal plaats hebben op *Vrijdag den* 12 *September* aanstaande.

Zij noodigen hunne ambtgenooten der steden en gemeenten uit, om deze bekendmaking, op de in hunne stad of gemeente gebruikelijke wijze, ter kennis van het publiek te brengen.

Rolde, *De Burgemeester en Assessoren voornoemd,*
den 4 Augustus 1851. H. HOMAN.
Ter ordonnantie van Dezelven,
H. SCHOLTEN, *L. S.*

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente RAUWERDERHEM, convoceeren, mits dezen ten verzoeke der respective Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van de onderstaande dorpen, als die van:

Deersum, tegen Maandag den 1 September 1851, 's voordemiddags 10 uren.
Sybrandaburen, tegen denzelfden dag, 's middags 12 uren.
Terzool, tegen denzelfden dag, 's nademiddags 2 uren.
Poppingawier, tegen denzelfden dag, 's nademiddags 4 uren.
Rauwerd, tegen Dingsdag den 2 September 1851, 's nademiddags 4 uren.
Irnsum, tegen denzelfden dag, 's nademiddags 6 uren.
Voor alle de genoemde dorpen in de Kerken derzelve.

Ten einde:
1°. op te nemen en bij welbevinding te sluiten, de Kerkvoogdij-Rekeningen dienst 1850;
2°. te onderzoeken en vast te stellen de Begrootingen voor 1852;
3°. voor de aftredende, nieuwe KERKVOOGDEN te benoemen;
4°. wijders te delibereren en te besluiten over zoodanige voorstellen, welke alsdan ter tafel mogten worden gebragt.

Rauwerd, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 23 Augustus 1851. VAN HEEMSTRA.
Ter ordonnantie van Dezelven,
E. ADEMA.

OPROEPING.

De KERKVOOGDEN van *Gauw* voornemens zijnde een nieuw REGISTER op te maken van de GRAVEN op het Kerkhof te *Gauw*, zoo worden alle degenen welke vermeenen eigenaren aldaar te zijn, opgeroepen daarvan franco aangifte te doen vóór of op den 29 September eerstkomende, bij den Onderwijzer S. H. KRINS: zullende bij nalatigheid van dien, de niet aangegevene Graven gerekend worden, aan de Kerk te zijn vervallen.

BOELGOED.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op *heden* Dingsdag 26 Augustus, des voormiddags 9 uur, in *de Korenbeurs* aldaar, verkoopen: MEUBELEN, WINKELGOEDEREN, GOUD, ZILVER enz.

Balken, Planken, Juffers. enz.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op Vrijdag den 29 Augustus 1851, des voormiddags 10 ure, op het Groot Kerkhof te Leeuwarden, verkoopen: 9 EIKEN BALKEN, lang 8 el, 30 à 30 d.; partij PLANKEN; 450 JUFFERS van 5 tot 11 el, KOZIJNEN, PANNEN, enz.

SCHEEPSTIMMERWERF.

Op voordeelige voorwaarden, wordt TE HUUR of TE KOOP aangeboden: *Eene beklante SCHEEPSTIMMERWERF, met WOONHUIZINGE, ERVE en LOOTS*, benevens *twee uitmuntende SLEEPHELLINGEN*, gelegen te *Woudsend*; waarbij kunnen overgenomen worden de compleete GEREEDSCHAPPEN, als: *Ghijns, Takels, Vijsels, Dommekrachten*, enz. Te bevragen bij den eigenaar A. H. TROMP, aldaar.

Door kwitering van Zaken,

wordt er in een der voornaamste Steden dezer Provincie ter overneming aangeboden, op primo November e. k. te aanvaarden:

Eene sedert vele jaren gevestigde KRUIDENIERS-AFFAIRE, met eene ruime welingerigte TABAKSFABRIEK, benevens een modern, zeer logeabel WOONHUIS daarnaast.

De helft der Kooppenningen kan, des verkiezende, als eerste hypotheek, op hetzelve gevestigd blijven.

Informatien per franco brieven, bij Deurwaarder L. HARMENZON, in het Justitie-Paleis te Leeuwarden.

TE HUUR: Eene MELKGEVENDE EZELINNE, voor 14 dagen geworpen, op franco aanvrage, bij den Kastelein J. J. SMEDING, te Veenklooster.

Nieuwe en gebruikte Rijtuigen te koop;

als: Drie WAGENTJES, vijf KAP-CHAISEN, twee KROMME CHAISEN en eene beste CARIKELE, bij J. A. ZANDSTRA, bij de Posthoorn, te Leeuwarden.

CONSERVATIE DER OOGEN.

Ten einde te voldoen aan den wensch van onderscheidene Friesche Ingezetenen; heeft de Ondergeteekende de eer te berigten, dat hij zal te spreken of te ontbieden zijn: te *Harlingen*, den 26 en 27 Augustus e. k., bij den Heer MINNEMA; te *Leeuwarden*, van den 28 Augustus tot den 1 September, in het Logement de PHOENIX; te *Sneek*, den 2 en 3 September, in het Logement de WIJNBERG; te *Bolsward*, den 4 September, bij den Heer WIEBES.

Hij noodigt door deze allen uit die zijnen raad of leiding tot het behoud van het Gezigt behoeven; in het bijzonder beveelt hij zijne nieuw uitgevondene AVONDBRILLEN aan.

J. GUDENDAG, *Gezigtkundige.*

Wij zijn in het bezit van een Attest van den Edel. Achtbaren Heer J. W. DE WIT, Burgemeester te Loosdrecht, waarin de GOLDBERGERSCHE KETTINGEN warm aanbevolen worden. Z. Ed. Achtb. heeft na eene ziekte lang aan Rheumatische pijnen in de hiel en voet geleden, die zoo erg waren, dat hij het been niet meer durfde zetten, en waartegen hij vruchteloos alle middelen gebruikte. Een GOLDBERGERSCHE KETTING, die, zoo als wij gehoord hebben, door een vriend hem opgedrongen werd, heeft in eenen nacht de pijn zoo zeer verminderd, dat hij het been durfde neerzetten en er zelfs op staan kon; binnen eene maand was de ziekte geheel verdwenen.

De ECHTE KETTINGEN met het Rosabandje zijn in het Verkoophuis en de bekende Depôts te verkrijgen voor *f* 1,80, *f* 2,70, *f* 3,60 en *f* 5,40.

De Pillen van Holloway

ZIJN EEN ONVERGELIJKELIJK MIDDEL VOOR VEROUDERDE HOEST, GEVATTE KOUDE EN AAMBORSTIGHEID.

Dagelijks wordt het bevestigd door vroegere lijders, dat deze Pillen een onfeilbaar geneesmiddel zijn voor verouderde hoest, kortademigheid en alle andere ongesteldheden van de borst. De geneeskracht der *Holloway's* Pillen is zoo buitengewoon, dat slechts weinige dosis bij de hardnekkigste ongesteldheid van dien aard, al dadelijk verligting zullen geven. Zelfs diegenen, welke sedert jaren zijn lijdende geweest en bij geene andere middelen, verbetering in hunnen toestand hebben bespeurd, zullen met eenige volharding en goede zorg eene volkomene genezing erlangen. Zij zijn ook een voortreffelijk geneesmiddel voor heeschheid en keelpijnen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 2,80, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
POTJES ZALF - van - 0,90, - 2,10, - 2,80, - 8,15, - 15,90, - 23,90.

Zijn op *franco aanvrage, à contant*, te bekomen: aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. van HARINXMA, te Leeuwarden; Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; H. GAARBEEK, te Groningen; H. P. A. van GORCUM, te Assen, alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

Kermis te Sexbierum.

Volgens bepaling van het Gemeente-Bestuur van Barradeel, zal de Kermis te *Sexbierum*, dit jaar worden gehouden op *Zondag den* 31 *Augustus en volgende dagen*; bij welke gelegenheid zal worden VERKAATST, op ... den 31 Augustus, *om door elkander te loten*:

Drie ZILVEREN LEPELS tot PRIJS en
Drie DITO MONDSTUKKEN tot PREMIE, en
op MAANDAG den 1 September *bij porturen*:
Drie ZILVEREN LEPELS, ter waarde van f 24, tot PRIJS
Eene nader te bepalene PREMIE.

Aangifte des Zondags, bij H. ZAAGSMA, in *'t Wapen van Friesland*, en Maandags bij H. van DIJK, in *de Zon*, telkens des namiddags 1 ure.

Harddraverij te Bolsward met Paard en Chais

op DINGSDAG den 2 *SEPTEMBER e. k,*
Tot PRIJS: *Een ZILVEREN TABAKSPOT.*
Tot PREMIE: *Een paar FRAAI BEWERKTE HOOFDSTELLEN.*

Alle Paarden worden toegelaten welke niet meer dan één Prijs hebben gewonnen en tot genoegen der Keurmeesters zijn. — Aangifte der Paarden 's ... 12 uur dienzelfden dag, bij F. F. WEIDEMA, Kastelein in *'t Blaauwhuis.*

NIEUWE GOEDKOOPE MUZIJK,

à 1 en 1½ Cent de pagina in plaats van 9 Cents.

De Muziekale Correspondentie te 's Gravenhage, Westeinde, B 186, berigt den liefhebbers van de Toonkunst, dat zij haar Depôt thans gevestigd heeft bij den Muzijkhandelaar T. VAN MARCKE, te Leeuwarden, bij wien de *Catalogus* en *Prospectus* voorhanden zijn. In minder dan twee jaren heeft deze onderneming circa 600 diverse NIEUWE en KLASSIEKE Werken uitgegeven, welke maandelijks met 30 à 40 worden vermeerderd. Behalven vele stukken voor liefhebbers, is het grootste gedeelte voor het ONDERWIJS uitgezocht, zoodat thans toe de aankoop van Muzijk thans geen bezwaar meer is. Voor eenige centen wordt deze Muzijk aangeboden. De oorspronkelijke plaatdruk wordt op lithographische steen gedécalqueerd, en daarom volkomen aan de plaatdruk gelijk, de afdrukken zijn dus geheel overeenkomstig de oorspronkelijke uitgave.

In eene APOTHEEK te Leeuwarden wordt tegen November e. k. verlangd een BEDIENDE van de Prot. Godsd., bewijzen kunnende produceren van bekwaamheid en goed gedrag. Adres onder letter S. *franco*, ten Kantore der Leeuwarder Courantdrukkerij.

Een ZILVERSMIDSKNECHT, zijn werk goed verstaande en bij voorkomende gelegenheden niet onkundig in het uitventen van Goud en Zilverwerken, benevens van goede getuigschriften voorzien, kan dadelijk werk bekomen bij SIEBEREN JANS SIESES, te Dragten. Brieven francô.

Een GEHUWD PERSOON, H. G., zag zich gaarne vóór of met November e. k. op een KANTOOR of in eene andere betrekking geplaatst, onverschillig waar, en in welk vak. Brieven franco onder letter IJ. bij den Boekhandelaar en Boekdrukker T. TELENGA, te Franeker.

***** VAN DRUTEN en BLEEKER, te Sneek, geven uit:

VOLKSVERHALEN,

GOTTHELF NAVERTELD,
DOOR
C. VAN SCHAICK.

Één deel in gr. 8vo, met Vignet *f* 2,70.

TIJD 1850, no. 13..... Men kan ze voor het meerendeel beschouwen als den arbeid van VAN SCHAICK zelven, en deze volksverhalen behooren tot zijn beste Werk.

BOEKZAAL 1850. Koop, lees en herlees deze volksverhalen enz.

G. P. R. JAMES,
RIZZIO,

Historische romantische tafereelen uit de zestiende eeuw, uit het Engelsch vertaald door P. van OS, 2 dln. in gr. 8vo, met Vignet *f* 5,40.

TIJD 1850, no. 14...... Overigens, 't werk leest pleizierig, is goed vertaald en verdient wel aanbevolen te worden.

Menig tafereel is met kracht en zeer juist geschreven en menig sujet uitmuntend voorgesteld. 't Is vooral het laatste, de schildering en de beschouwing der karakters, hier voorkomende, die den Rizzio belangrijk maakt.

GESCHIEDENIS VAN DEN JONGSTEN TIJD, sedert den val van Napoleon tot op onze dagen;

Vrij bewerkt naar het Hoogduitsch van Dr. K. HAGEN, door
Mr. P. BOSSCHA.
eerste deel, in gr. 8vo, *f* 4,80.

Onderzoek naar het kenmerkend beginsel
DER NEDERLANDSCHE
DOOPSGEZINDEN,

benevens een antwoord op de Voorstelling en beoordeeling der Doopsgezinde Beginsels door Prof. J. H. SCHOLTEN; door D. S. GORTER, Leeraar bij de Doopsgezinden te Warns en Stavoren. *f* 1,15

RAADGEVINGEN
VOOR, IN EN NA
HET KRAAMBED,

voor Vrouwen en Moeders, uit den schat harer ondervinding medegedeeld door CHARLOTTE RUBLACK. Uit het Hoogduitsch vertaald door J. D. SCHEPERS, M. D. *tweede* uitgaaf. In carton, 60 Cents.

***** *Verbeterde* — Door G. B. van GOOR, te *Gouda*, is alom verzonden, *eene uitvoerige Prospectus en Proefaflevering* eener *Vermeerderde* en

PRACHTUITGAVE VAN:
F.-T.B.-CLAVEL,
GESCHIEDENIS
DER
VRIJMETSELARIJ
EN DER VROEGERE EN LATERE
GEHEIME GENOOTSCHAPPEN.

In 25 *afleveringen van* 16 *pag. gr. royaal* 8° *à* 25 *Cents, elk voorzien van eene fraaije Staalgravure.*

Pleit de spoedige uitverkoop van den eersten druk van dit doorwrochte werk, de vrucht van twintigjarige geregelde en onvermoeide vlijt, reeds voor de waarde dit, VOOR ELK LID DER MAÇONNIEKE ORDE ONMISBAAR BOEK, bij het Nederlandsche publiek werd ontvangen; zoo het de uitgever zich dan ook dat deze VERMEERDERDE EN VERBETERDE PRACHTUITGAVE een gunstig onthaal zal vinden.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.